

A SZÖVEGÉRTÉS ÉS AZ OLVASÁSI KÉSZSÉG FEJLESZTÉSE 1-8. OSZTÁLYBAN A BOOKR SULI ALKALMAZÁSÁVAL

DIGITÁLIS PEDAGÓGIAI-MÓDSZERTANI CSOMAG A SZÖVEGÉRTÉS FEJLESZTÉSÉNEK TÁMOGATÁSÁRA

1. CÉLCSOPORT

1-8. osztály

2. RÖVID LEÍRÁS

A BOOKR Kids Mesetár alapján megalkotott BOOKR Suli interaktív mese-, vers- és mondóka-gyűjteménye hozzájárul az anyanyelvi és a digitális kompetencia fejlesztéséhez, egyúttal motiválja az olvasóvá nevelést, és támogatja a készségszintű olvasást és a szövegértést. A digitális pedagógiai módszertani eszközcsoomag az 1–8. évfolyamos magyar nyelv és irodalom kerettantervvel és az arra épülő olvasókönyvekkel összhangban került kialakításra. Az interaktív történetek ötvözik a hangoskönyvek, az animált e-könyvek és a képesség-fejlesztő játékok jellemzőit.

A szövegértés alapja a készségszintű olvasás kialakítása. Ehhez is segítséget nyújt a BOOKR Suli, mely speciális módon segíti az olvasástechnika fejlesztését. A beállítható szótagolási funkció hozzásegítheti a tanárokat ahhoz, hogy a tanulók képességeinek megfelelően, egyénre szabott megoldásokkal támogassák az olvasástanulást – a szótagoló olvasástól a folyamatos olvasásig –, valamint az olvasástechnika rész-képességeinek a kialakulását.

A választható hangos felolvasás funkció segítségével a BOOKR Suli a hallás utáni szövegértés fejlesztésére is alkalmas. A 100 klasszikus és modern mese, vers és mondóka mindegyikéhez játékos feladatsorok készültek. A szövegértést és az olvasási készség szempontjából fontos rész-képességeket fejlesztő interaktív feladatok lehetőséget biztosítanak arra, hogy a tanulók játékosan adjanak számot az olvasott szövegek megértéséről.

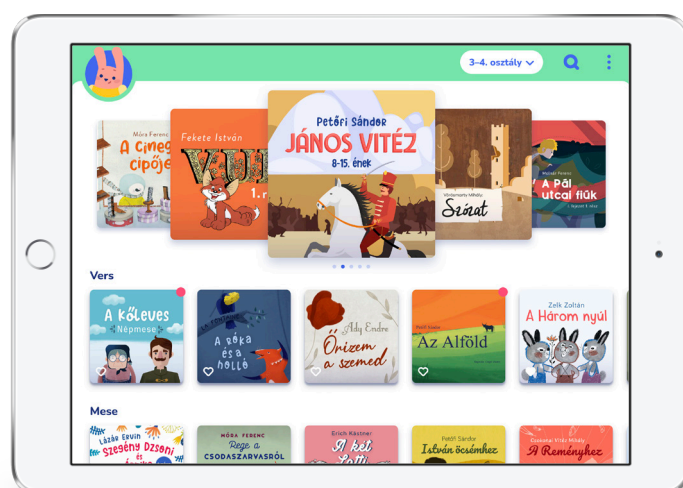
Az érintéssel vezérelt kezelőfelületnek és az interakcióknak köszönhetően a BOOKR Kids-történetek előkészítik a passzív befogadást felváltó, a cselekvő részvételt megkívánó új kommunikációs formák, az ún. digitális olvasás és szövegértés módjainak kialakítását. Mindezzel hozzájárulnak az új felhasználói stratégiák elsajátításához és kritikus használatához. A BOOKR Kids-alkalmazás használata során a gyermekek és a pedagógusok megismerkedhetnek a digitális ellenőrzési formák technikai alkalmazásával.

A BOOKR Kids elnyerte a 24. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál szakmai díját „az oktatást-nevelést legjobban segítő hangzó anyag” kategóriában.

3. RÉSZLETES ISMERTETŐ

A mobiltelefonon, tableten és számítógépen futtatható BOOKR Suli alkalmazás olyan interaktív mesekönyveket, verses meséket, verseket és mondókákat tartalmaz, amelyek a magyar nyelv és irodalom kerettanterv (1–8. évfolyam) ajánlásában, illetve az olvasókönyvekben is szereplő művek és a szépirodalmi, illetve az oktatási kánon részét képező papíralapú könyvek digitális verziói. Minden interaktív hangoskönyv gazdagon animált, és olyan képességfejlesztő játékokkal van kibővíve, amelyek támogatják a szövegértés fejlesztését. A hangos felolvasás funkció be- és kikapcsolható. A könyvtárban található művek listája itt letölthető.

A BOOKR Kids applikációja az interaktív könyveknek a „célzott” és a „hagyományos” olvasói részvételt is megkívánó típusába tartozik, ezért alkalmas annak az olvasási és mesehallgatási tradíciónak a megőrzésére és kiterjesztésére is, amelynek lényege az elmélyült, jelentésteremtő olvasás és a történet érzékeny átélése. Az interaktív mesék - a pictorial turn korának legfiatalabb felhasználóit - a verbális és vizuális nyelv különböző típusainak befogadására inspirálják.

A programcsomagot az 1-8. osztályos gyermekek tanórai anyanyelvi neveléséhez ajánljuk elsősorban, mivel tartalma jól illeszkedik a kerettantervi elvárásokhoz és az olvasókönyvekhez is. E mellett alkalmas szakköri, könyvtári foglalkozások keretében történő feldolgozásra is. A BOOKR Suli segítségével játékos formában fejleszthető a szövegértés, és felébredhet az olvasási kedv a gyermekekben.

Az egyedi fejlesztések hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a pedagógus az inkluzív nevelésben résztvevő speciális nevelési igényű gyermekek egyéni haladási ütemének megfelelően differenciáljon. A 2016-2017- ben a Szegedi Tudományegyetem JGYPK TOKI Művészettel az Oktatásért Kutatócsoportjában folytatott empirikus kutatások azt bizonyították, hogy a BOOKR Kids interaktív könyveinek új nyelvi, képi, kommunikációs, performatív stb. minőségei a befogadói figyelmet hosszú távon fenn tudják tartani, és eredménnyel vonhatóak be a nevelés, oktatás és az önművelés folyamatába. A vizsgálatok óvodás, normál képességű és hallássérült alsó tagozatos gyermekekre, valamint az interaktív könyveket közvetítő pedagógusokra is kiterjedtek. A kutatásról bővebben itt olvashatnak.

4. PEDAGÓGIAI-MÓDSZERTANI ELEMEK

Az olvasáskészség és a szövegértés fejlesztése, valamint az e készségek fejlesztéséhez szükséges kompetenciák kialakítása összetett pedagógiai folyamat, amelynek során a megfelelő szövegek (mesék és versek) kiválasztása, az alkalmazott módszerek és az eszközök meghatározó szerepet játszanak a folyamat eredményességében.

A BOOKR Kids pedagógiai rendszere a következő alapelveken nyugszik:

Biztonságos, ellenőrzött, digitális tartalom: a BOOKR Kids oktatási alkalmazása egy zárt rendszer, amelyben kizárólag - a pedagógusokból álló szakmai csoportunk által - ellenőrzött tartalom található.

Adaptivitás: a digitális felület, valamint a szövegek (mesék, versek, mondókák) poétikai jellegzetességei a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével került kialakításra de a kölcsönhatás dinamikája szerint a felhasználók visszajelzéseikkel folyamatosan fejlesztik, "finomhangolják" tökéletesítik magát az innovációt.

Differenciálás: az eszköz használata lehetővé teszi a tanítás-tanulás szervezésének többféle módját is (páros munka, kiscsoportos munka, kooperatív tanulásszervező eljárások)

Együttműködés: a BOOKR Kids fejlesztése kiterjeszti a pedagógus-tanuló együttműködésének viszonyát a pedagógus-tanuló-szülő fórumai felé.

Esélynövelés: a BOOKR Kids fejlesztése alkalmas arra, hogy a tanulóközösségben jelen lévő szocioökonómiai, szociokulturális hátrányok enyhüljenek.

Konkrétumok és absztrakciók egysége: a BOOKR Kids fejlesztése lehetővé teszi a képzésben résztvevők számára azt, hogy a betűtanító, nyelvi készségfejlesztő, ill. irodalmi szöveg- feldolgozó órák algoritmusa szerint az absztrakciós óraszakaszokat is élményszerűvé és tevékenységközpontúvá tegye a gyerekek számára, ami a pszichológiai fejlődésük szerint a tanulás eredményességét maximálisan meghatározza.

A szövegtár az 1-8. osztályos tanulóinak ismereteihez és képességrendszeréhez igazodó, különféle olvasási és szövegértési szinteket megkínáló 100 válogatott gyermekirodalmi művet tartalmaz, melyek az életkori és kognitív szempontból is indokolt differenciálás pedagógiai elvét több szempontból is pregnánsan érvényesítik. A különféle terjedelmű szövegek megjelenése, az egyes szövegek poétikai jellemzői (pl. szerkezeti összetettség, mesei sémák, szereplők viszonyai, alakzatok összetettsége stb.), továbbá a multimodális közvetítés módja (az információ mediális szempontból mennyire megosztott, azaz mennyire erősíti egymást a nyelvi és a képi csatorna), valamint az interakciók mennyisége heterogén összetételű csoport esetében is lehetővé teszik az egyéni bánásmódot. Az eszköz pedagógiai hatékonyságát növeli, egyúttal a differenciálást biztosítja az, hogy a frontális forma helyett lehetőséget biztosít a kiscsoportos, a páros, és a kooperatív munkaformák alkalmazására.

Az olvasás tanítását – a kerettanterv ajánlásának megfelelően – olyan alkalmazásokkal kell kezdeni, melyek egyrészt a nyelvi és a képi tartalom, valamint az interakciók tekintetében egyszerűbbek, ugyanakkor bőséggel biztosítják az olvasni tanuló gyermekek olvasási technikai készségét megerősítő finomhangolásokat (a felolvasás vizuális követhetősége, szótagolási opció stb., lásd a La Fontaine-mesék adaptációit). Második osztálytól a nyelvi jelentés, az interakciók és a szöveghez kapcsolódó feladatok vonatkozásában is az összetettebb mesék és versek feldolgozása javasolt – mind csoportos, mind egyéni formában.

Bár ma még a nemzetközi kutatás fontos, többek közt a hagyományos és az új olvasási mód közti különbségekre vonatkozó kérdéseket sem válaszolta meg teljes körűen, annyi bizonyos, hogy a szövegek multimodalitása befolyásolja az olvasási élményt, lehetőséget ad a bíráló (kritikai), valamint az alkotó (kreatív) olvasásra. Az új műfajok ugyanakkor visszahatnak a nyomtatott irodalmi formák befogadási és azokhoz kapcsolódó dekódolási eljárásaira. A legfiatalabb generáció pedig e fejlesztéssel elsajátíthatja az olvasás új digitális alapjait is - a BOOKR Kids alkalmazása, a BOOKR Suli ebben az új, „átmeneti” kommunikációs helyzetben segíti a tanulókat és a pedagógusokat egyaránt.

A BOOKR Suli alkalmazás iskolai használatát elősegítő funkciók:

A kisiskolások olvasás tanulásának szempontjából kritikus elemek finomhangolása:

- Felolvasás követésének vizuális módja (szövegkiemelés)
- Tipográfia és szövegelrendezés
- Szótagolás opciójának egyszerű ki- és bekapcsolhatósága
- Az interaktív elemek megjelenésének és manipulálásának koordinálása a szöveg hallgatással-olvasással

Az olvasást és szövegértést segítő új funkciók:

- Nehéz/új szavak szöveges és / vagy vizuális magyarázata
- Foglalkoztató: betűtanítás (hang-betű egyeztetés); irodalmi szöveg feldolgozása (tartalmi előkészítés, előzetes poétikai ismeretek); nyelvi készségfejlesztés (valamennyi nyelvi szinten előzetes ismeretek mozgósítása)
- Az olvasó gyerek annotációját segítő funkciók
 - Kiemeljük a könyvhöz tartozó új szavakat és szövegbuborékos magyarázatot adunk hozzá. A szövegbuborék tartalmazhat képi és animált tartalmat is.
 - A gyerek megjelölhet szavakat, amelyek újdonságot jelentettek számára. Ezt a rendszer elmenti és a tanár felé közli.
 - A könyvek végére feladatok kerülnek, amelyek a szövegértést ellenőrzik. Az eredmény szintén logolásra kerül.

Tevékenység naplózás:

- Az olvasó gyerek tevékenységének logolása
 - Könyv megnyitásának időpontjai felhasználónként.
 - Adott könyvoldal megnyitásának időpontja felhasználónként.
 - Adott könyv oldalán eltöltött idő felhasználónként.
 - Adott könyvben eltöltött idő felhasználónként.
 - Felhasználó annotációját segítő interakciók logolása felhasználónként.
 - Megjelölt szavak
 - A felhasználó által beállított felolvasás követésmódjának a logolása könyvenként.
 - A felhasználó által beállított tipográfia és szövegelrendezés beállításának a logolása könyvenként.
 - Interakciók logolása felhasználónként és könyvenként. Képernyőérintések száma egy adott oldalon.

A gyerekek teljesítményének objektív és szubjektív követése:

- Gyermek likeolás (mese, szövegértés, teljesítmény)
- Ellenőrző feladatsor
- A gyerek saját hangos felolvasásának vagy összefoglalójának rögzítése (később: szövegfelismeréssel)
- Továbbá az interaktív tevékenységek adatainak tárolása és összesítése (pl: mennyit „olvasott” egy-egy nap, héten, mely mesékkel időzött, kvalitatív kiértékeléssel kombinálva) A 3.1-es pontban felsorolt és naplózott adatok megfelelő vizualizációja a tanár számára.

A gyerek olvasási szintjének folyamatos modellezése, és annak megfelelő adaptív testreszabása:

- Megfelelő nehézségű mese javaslása
- Szótagolás-egybeírás automatikus választása
- Mese olvasására szánt idő beállítása gyerekenként
- Egyedi olvasólista összeállítása adott gyerek számára. A gyerek érdeklődésének megfelelő mesék ajánlása (pl: állatos mesék, népmesék, versek...), így növelhető az olvasási kedv és az olvasási készség is

A pedagógusokat segítő funkciók: Online jelszóval védett felület pedagógusoknak:

- Olvasó gyerekenkénti összesítés, statisztikai modul.
- Házi feladat kijelölés gyerekenként és számonkérés (pl. szóbeli összefoglalók vagy hangosolvasás meghallgatása, kérdéssor eredményeinek áttekintése), kiértékelés.
- Gyerek és tanár regisztráció: minden gyerekhez 1 tanár tartozhat, de egy tanárhoz több gyerek is.
- Iskolánként egy "szuperadmin", aki a pedagógusokat menedzselheti.
- A pedagógusok regisztrációja és hitelesítése szuperadmin által.
- Gyerekek regisztrációja és hitelesítése tanár által.
- Könyvek kezelése és osztályokba sorolása a tanterv szerint.
- Könyvek testreszabása a gyermek számára (szótagolás, megfelelő tipográfia, felolvasási sebesség beállítása a tanár által)

5. BOOKR KIDS PEDAGÓGIAI SEGÉDLETEK:

(a honlapon elérhetőek: www.bookrsuli.hu)

ÓRAVÁZLATOK
OKTATÓ VIDEÓK
MINTA-KÖNYV VIDEÓ
OKTATÁSI SEGÉDANYAGOK

6. PEDAGÓGIAI AKKREDITÁLT TOVÁBBKÉPZÉS

A Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Tanító- és Óvóképző Intézete pedagógus-továbbképzési programot hirdet, az "Olvasási készség- és szövegértésfejlesztés alsó tagozaton a BOOKR Kids interaktív mesekönyveivel" címmel. A továbbképzések kidolgozásánál az egyetemi és főiskolai oktatók mellett több oktatási intézmény, általános iskolák és óvodák képviselőivel is több szakmai egyeztetés folyt. Az akkreditált 30 órás pedagógus továbbképzési program blended-learning formában (kontakt órák és online-munka keretében) biztosítja a tananyagot. A képzés alatt a résztvevők megismerik a BOOKR Suli használatát és ismereteket szereznek az új digitális mesei kommunikációban rejlő pedagógiai lehetőségekről. Megtanulják azoknak a szolgáltatásoknak a kezelését, amelyek elősegítik a kisiskolások olvasási technikájának megszilárdítását, performanciát biztosítanak az olvasási folyamatnak, így az olvasóvá válás folyamatát a nyomtatott könyves ismeretszerzés módjaihoz képest eredményesebbé, intenzívebbé tehetik. Megismerkednek ezen túl a digitális ellenőrzési formák technikai használatával (a gyermek teljesítményének követése, olvasási szintjének folyamatos modellezése; tevékenységnaplózás; a jelszóval védett felület kezelése), a "jó" interaktív mesekönyv esztétikai és pedagógiai kritériumaival. Az elméleti és gyakorlati részből álló kontaktórákon minden résztvevő egy-egy alkalmazás pedagógiai felhasználhatóságát bemutató, kidolgozott mintát kap, amelyet alapul véve, a képzés online felületére feltölti a saját pedagógiai tapasztalatait, valamint azt, hogy miként tudja az eszköz használatával a NAT célkitűzéseit, valamint (esetlegesen) az iskola saját programját is megvalósítani. Ezen kívül (a Mesetár egyik alkalmazásának felhasználási folyamatát dokumentáló) anyagot tölt fel az on-line oktatási felületre, amelyet segítő megbeszélés (fórum) követ.

Hazai kutatások:

Az iskolai keretrendszerre vonatkozott és a szövegértést segítő olvasási anyag előállítását célzó EU-s TERENCE projekt (2010-2013) keretében született meg A kiskakas gyémánt félkrajcárja című interaktív mesekönyv. Fejlesztője, a MOME TechLab, az ELTE oktatóival együttműködésben 2012-2013-ban az alkalmazás felhasználói gyakorlatát mérő empirikus kutatásokat folytatott. Lásd bővebben: <http://create.mome.hu/>

2013-tól folyamatosak az interaktív mesekönyvek felhasználását mérő adatfelvételek a SZTE JGYPK TOKI Művészettel az Oktatásért Kutatócsoportjában. Az eredményeket – többek közt a BOOKR Kids-mesékre vonatkozó empirikus kutatásokat – konferenciák, médiaprogramok, publikációk teszik nyilvánossá. Lásd bővebben.

7. INFRASTRUKTURÁLIS ELEMEEK

Az alkalmazás használatához mind a tanulók, mind a pedagógusok számára személyenként egy-egy, az internetre kapcsolódni képes tablet, mobiltelefon vagy számítógép szükséges. Az alkalmazás használata nem igényel folyamatos internetkapcsolatot, azonban a könyvek letöltéséhez, a felhasználói adatok hitelesítéséhez és a naplózásához szükséges. Minden gyerek saját felhasználói fiókjával és jelszavával lép be a rendszerbe, majd a profiljának megfelelő tartalmat kapja. Ezen adatok szinkronizációjához is szükséges az internetkapcsolat. A gyermek tevékenységét az alkalmazás offline módban is naplózza, majd internetkapcsolat esetén szinkronizálja a központi szerver felé. Az Android (legalább 5.0) vagy iOS (legalább 9.0) operációs rendszerű, a pályázati felhívásban elvárt műszaki paramétereknek megfelelő eszközök képesek az alkalmazás futtatására.

8. TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATÁSOK

A pedagógusok számára kialakított online platform egy moderált fórumfelületet biztosít az egymás közötti tapasztalatcseréhez. Ügyfélszolgálat (help desk szolgáltatás). Időszakos konferenciák, ahol az oktatók megoszthatják tapasztalataikat, illetve az akkreditált képzésen túli, a BOOKR Kids által havonta szervezett webináriumok.

9. A CSOMAG ÁRA

A csomag áráról a BOOKR Suli weboldalán tájékozódhat:
www.bookrsuli.hu

10. KAPCSOLÓDÓ DOKUMENTUMOK, FORRÁSOK

A BOOKR Suli alkalmazás weboldala: www.bookrsuli.hu